

Se mod **NORD**

Af Ayoe Quist Henkel, lektor ved læreruddannelsen i Silkeborg VIA UC og Ph.D i børnelitteratur

8. klasse på Lisbjergskolen i Aarhus har arbejdet med den digitale grafiske roman *NORD* og på baggrund af erfaringerne herfra har artiklens forfatter, sammen med klassens lærer Jan Frydensbjerg, udviklet et undervisningsforløb med fokus på at "læse" skrift, billede og lyd.

NORD, som er skrevet af Camilla Hübbe og tegnet af Rasmus Meisler, har taget lang tid at udvikle som digital grafisk roman, da det er en ny form for litteratur, der udnytter og eksperimenterer med digitale muligheder for at fortælle via forskellige udtryksformer og interaktivitet. Den tematiserer bl.a. det at vokse op og finde sig selv, modgang, ondskab, tillid, kærlighed, fristelser, forestillinger om skæbnen og har en krads kritik af udnyttelsen af jordens ressourcer.

NORD handler om den 14-årige pige, Nord, der rejser ud for at finde sin mor, der er forsvundet. Undervejs møder hun bl.a. egerndrengen Ratatoskr, de tre norner Urd, Skuld og Verdante og det hårrejsende uhyre Nidhug, der gnaver i Livstræets rødder dybt i Nifelheim. Langsomt går det op for Nord, at et nyt Ragnarok er under opsejling.

NORD er i kraft af at være en digital grafisk roman baseret på dels en spændende historie, der blandt andet gentænker den nordiske mytologi i et nutidigt samfund, og dels at udnytte de digitale muligheder for at

fortælle med både skrift, billede og lyd og inddragelse af læseren. Derfor benytter udgivelsen sig af forskellige udtryksformer og af dybde, rum og interaktivitet, sådan at læseren "går ind" i fortællingen igennem transparente lag. På den måde inviteres læseren til at gå på opdagelse og undersøge scenerne, som kan være alt fra Nords lejlighed i København, til Sejrs imperium på Island eller nornerens drivhus, der ligger "mellem verdener", og hvor de holder øje med hvert enkelt menneskes skæbneplante.

På opdagelse i fortællingen

Læseren kommer med på Nords rejse, der bl.a. indbefatter at sejle over stormfuldt hav eller at bevæge sig dybt ned i jordens indre, hvor Nidhug gnaver i Livstræets rødder. Dermed skal eleverne både læse billeder, skrift og lytte for at få fortællingen ind under huden, og de skal bevæge sig fra den ene interaktive sten og til den næste for at drive fortællingen frem. *NORD* som digital grafisk roman er således mindre lineær, men inviterer

til at benytte alle sanser og gå på opdagelse i fortællingen.

NORD er dermed en hybrid fortælling, der både stiller sig solidt i fantasygenren med bl.a. den udvalgte ydre og konkrete rejse, der bliver til en indre identitetsrejse, men samtidig på sin helt egen måde også genfortolker skabninger og forestillinger fra den nordiske mytologi og stiller spørgsmålstejn ved menneskets higen efter rigdom og udbytning af jordens ressourcer.

Med reference til fantasygenren er pigen Nord den udvalgte, der skal redde verden, men som vægrer sig imod denne mission og tvivler på sine egne evner. Hun "hænger ved sin mor," som nornerne siger, og må mobilisere al sit mod og have hjælp fra nornerne, Vølvens smykke Frjó og Ratatoskr, der dog ikke altid er til at stole på. Imidlertid viser det sig i sidste ende, at det er kræfterne i hende selv, der kan vise vejen. Identitetsrejsen foregår ganske symbolsk igennem ufremkommelig tåge og mørke, og på rejsen må hun ►

helt ind i jordens indre og ned til livstræets rødder og kæmpe mod uhyrlige væsner og fristelser, før hun i bogstaveligste forstand kan vokse op som en spire og blive til den, hun er og udvikle sit forhold til forældrene.

Danskundervisningen må flytte sig

Titlen *NORD* refererer både hovedpersonens navn, hendes behov for at finde retning og navigere i sit liv, hvilket bl.a. bliver ud fra Nordstjernen, og til den nordiske dimension i fortællingen i form af de mytologiske lag og de nordiske scenarier. I løbet af 2018-19 bliver *NORD* oversat til islandsk, færøsk, norsk og svensk og kan dermed også give mulighed for nabosprogsundervisning. I undervisningsforløbet bliver der lagt vægt på, at eleverne læser og producerer multimodale tekster, hvilket er et område, der blev kraftigt opskrevet med Fælles Mål fra 2014.

Under udviklingen af *NORD* har en række skoleklasser fra Island og Danmark bidraget ved at arbejde med den digitale grafiske roman i

8. klasse på Lisbjergskolen i Aarhus arbejder med den digitale udgave af *NORD*.

forskellige faser af dens udvikling og give respons på fortællingens form og indhold. Senest har 8. klasse på Lisbjergskolen i Aarhus arbejdet intensivt med *NORD* og erfaringerne herfra danner baggrund for det undervisningsforløb klassens lærer Jan Frydensbjerg og jeg har udviklet med fokus på at "læse" skrift, billede og lyd og skabe baggrund for, at eleverne selvstændigt kan fordybe sig i det, de vurderer er mest centralt i fortællingen i forhold til tematikker, genreelementer og de forskellige udtryksformer.

I en tid hvor litteratur begynder at flytte ind på forskellige digitale devices som computere, tablets og mobiltelefoner og dermed bliver intermedial – altså befinder sig imellem medier og kan benytte sig af forskellige udtryksformer som skrift, billede, lyd, oplæsning, animation og film må danskundervisningen også ændre sig. Og det er det, udviklingen af den digitale grafiske *NORD* og undervisningsforløbet er et bidrag til.

Med sanserne forrest

Derfor er forløbet bygget op omkring, at eleverne skal læse med sanserne forrest, at de skal sammenligne de forskellige udtryksformer og analysere relationerne mellem skrift, billede og lyd og at de skal sætte sig selv i forhold til fortællingen: Hvad siger den om at være ung i dag? Hvad siger den om vores samfund og miljø? Om at være

til som menneske i verden? I løbet af forløbet arbejder eleverne med bl.a. litteratursamtaler, kapitelsnaps og de udarbejder et kompas, hvor de reflekterer over deres læsning af den digitale grafiske roman.

Dermed arbejder de også selv med at udtrykke sig i såvel skrift, billede og lyd. Desuden skaber de også selv et produkt i form af deres eget kompas over *NORD*, der reflekterer over det, de har fundet mest interessant i læsningen og sætter sig selv i relation hertil. Det kan fx være i forhold til tematikkerne om at vokse op, vores omgang med miljøet eller værkets forhold mellem skrift, billede og lyd.

Endelig er der forskellige oplæg til meddigtende remedieringsopgaver som bogtrailere, synsvinkel- og genreskift og lignende, som læreren kan vælge imellem i forhold til den enkelte klasses fokus. På den måde arbejder eleverne hele tiden med at blive klogere på relationerne mellem form, indhold og teksters udsagn, hvilket de kan anvende i forhold til de mange andre digitale tekster, som de omgiver sig med både indenfor og udenfor skolen.

Den digitale grafiske roman *NORD* udkommer sammen med undervisningsforløbet 12. april 2018.
<http://danskidybden.gyldendal.dk/>

Læs mere på:
<http://www.nord-app.com/>

Eleverne skal både læse billeder, skrift og lytte for at få fortællingen ind under huden.

